

Ne nov pogled na star izrek

Verjetno se marsikomu izmed prevelikih navdušencev moderne tehnologije in napredkov znanosti dvajsetega stoletja zamalo zdi, kadar kdo izmed tistih, ki še kaj dajo na stare izreke, skuša te uporabiti za današnjo konkretno situacijo. A je že tako, da kar je resnica, je večno veljavno. Tudi če se misel nanaša na minljivo stvar. Tem bolj, če zajame človeka, ki kljub umskemu napredku stoletij in tisočletij ostaja v bistvu isti.

„Zdrav duh v zdravem telesu.“ Kdo tega še ni slišal, kdo se temu, tolikokrat ponavljajemu izreku že kdaj ni nasmehnil, ko ga je prenekateri govornik uporabil kot moto in ob njem skušal razvijati izvirne misli. In vendar, koliko resnice se skriva v njem, saj predstavljaja težnjo starih rodov po tistem ravnovesju, ki človeka postavi na pravo mesto, ki skuša uloviti ravnotežje med sestavnima svetovoma človeškega bitja.

Skozi neštete človeške rodove se je ta izrek uporabljal na različne načine, kar je odviselo od dane situacije. Včasih so ga razglušali, kadar je telo hotelo prevladati duhu; zopet drugič, ko je človek posvetil vse sile duhu in pozabil na telo. Kako pa naj ga pojmuje mo v današnjem svetu?

V mnogih deželah in skupnostih je človeška družba že tako okostenela, da bi lahko proglašali kvečjemu še „dih v telesu“ in še to s težavo. O zdravju človeka ali drugega je že problematično govoriti. Drugod je položaj malo boljši. A naiti človeka, ki bi vseboval to ravnotežje, ki bi dosegel soglasje med stvarnimi in duhovnimi vrednotami, ne le osebno, temveč v vsem svojem življenju in delovanju, je prava redkost.

Kakšen pa je položaj tega ravnotežja v naši skupnosti? Posvečamo več pozornosti telesu ali duhu? Ali se celo že dogaja, da nimamo časa ne za prvega ne za drugega, temveč le hlepimo po stvarnih vrednotah, na škodo telesu in duhu? Upajmo, da ne. Nevarnost pa vsekakor obstaja, kajti silo okolja, ki nas obdaja in je v veliki meri temu podvržen, ni da bi podcenjevali.

Pred dnevi so se pričeli mladinski športni dnevi. Tja do novembra se bodo naši mladi merili v raznih disciplinah. Mnogokrat navdušeno, včasih, vsled pomanjkanja, nekoliko malodušno. Smo jim znali vepiti pravi smisel za šport, da bodo v njem videli sredstvo in ne cilj? Vendar tako ali drugače, mladina ima zanj zanimanje. Tega ji moramo še pospešiti in ji po svojih močeh nuditi vse, da se v tem še izpopolnjuje.

A tu pride na dan boleča točka. Ali smo storili za vzgojo duha vsaj toliko, kolikor delamo za vzgojo telesa? Računati se tukaj verjetno ne ujemajo. Vsak dom ima prostor, kjer se mladina (in tudi ne samo mladina) lahko naskaka, ima prostore za razne športe; vsaj igranje za odbojko. Ali ima vsak dom knjižnico, kjer bi naši ljudje (ne samo mladina) imeli na razpolago to, kar rabijo za vzgojo duha. Je v naši skupnosti vsaj delno toliko navdušenja za knjige, kot ga je za šport. Vsak dom se rad postavi s svojo mladinsko ekipo. Vsa soseska je vesela, kadar mladi odnesejo zmago, ali celo dobijo pokal. A kje so naša kulturna tekmovanja? Kje čitalnice, dobro organizirane, ki bi bile žarišče kulturnega zanimanja. ki bi (ideja ni tako nesmiselna) organizirale tekmovanja v znanju raznih, zlasti slovenskih ved?

Morda bo kdo dejal, da je to pisanje pogrevanje starih stvari. Deistvo, dejanski položaj v naši skupnosti pokaže, da je ena izmed perečih in aktualnih točk. Šele, ko jo bomo rešili, bo izgubila na aktualnosti.

Telo in duh — šport in izobrazba — igranje in knjižnice; ali obratno. Ne enega ne drugega ni zanemariti. Vsaka prilika, da se to ponovno poudari, je dobrodošla. In vsak korak v smeri konkretnih rešitev je nujno potreben.

Ravnovesje človeka je ravnovesje skupnosti. Če ga ne bomo dosegli osebno, bo tudi naša skupnost prej ali slej zapisana propadu.

Beseda je naša. Spregovorimo!

WASHINGTON OPOZARJA MOSKVO

OBOROŽEVALNA TEKMA NA BLIŽNJEM VZHODU

Severnoameriški predsednik Nixon je imel preteklo sredo govor, ki so ga prenašale severnoameriške televizije in radijske postaje in v katerem je opozoril Sovjetsko zvezo, da se ZSSR in ZDA na Bliznjem vzhodu bližata trenutku, ko ne bosta mogli več ohraniti medsebojnega miru.

Nixon je v govoru poudaril, da ZDA z vso resnostjo opazujejo sovjetsko vojaško prodiranje na Bliznji vzhod, zlasti graditev velikih sovjetskih oporišč v Egiptu.

Vsled naraščajočega sovjetskega oboroževanja Egipta in drugih arabskih držav, se ZDA ne bodo mogle odpovedati svoji pravici do nadaljnjega oboroževanja Izraela, da se bo tako ohranilo vojaško ravnotežje med Izraelom in Arabci; z drugimi besedami: da se bo tako ohranilo politično ravnotežje na Bliznjem vzhodu med ZSSR in ZDA.

Če mirovni razgovori med velikimi štirimi: Anglijo, ZDA, ZSSR in Francijo glede ureditve položaja na Bliznjem vzhodu ne bodo uspeli, potem bodo ZDA poslale v Izrael nadaljnje jate reakcijskih letal za obrambo pred Egiptom in drugimi arabskimi državami.

Nixon je izjavil, da je „kazno, da

arabski narodi skušajo Izrael potisniti v morje. Zato mora Izrael imeti zadostne količine orožja, da se bo mogel braniti,“ je zatrdil Nixon.

Nixon je tudi mnenja, da je nevarnost vojaškega spopada med vesilami na Bliznjem vzhodu večja kakor v jugovzhodni Aziji.

Po mnenju ameriških strokovnjakov za Bliznji vzhod Sovjeti vedo, da si Izrael ne bo mogel dovoliti, da bi ga arabske države postopoma zadušile. Prišel bo trenutek, ko bo Izrael moral reagirati in jih napasti. Moskva bo takrat obsodila Izrael in ZDA, da sta spet zanetila vojno na Bliznjem vzhodu, in vrgla v Egipt in druge arabske države vso svojo vojaško težo za nastop proti Izraelu. Ker ZDA ne bodo mogle ostati brezbrizne, vsled svojega prestiža in vsled strateške važnosti Bliznjega vzhoda, bo svet stal pred nevarnostjo direktnega vojaškega spopada med Moskvjo in Washingtonom.

Zato je po Nixonovem mnenju nujno, da ZSSR pritiskne na Nasserja in druge arabske vlade, da pristanejo na politično ureditev odnosov z Izraelom in da tej državi priznajo pravico do obstoja.

Obramba jugovzhodne Azije

KOMUNISTI NAJBOLJ OGROŽAJO TAJSKO

V Manili, prestolnici tihomorskega otočja Filipinov, je pretekli teden zasedala na dvodnevni konferenci jugovzhodnoazijska obrambna organizacija (SEATO), katere članice so; poleg ZDA, Anglije in Francije, skoro vse države jugovzhodne Azije.

ZDA in Anglija sta ponovno zagotovili članicam, da jih bosta še naprej podpirali v njihovih bojih proti komunistom, ki pritiskajo iz Severnega Vietnama in Kitajske proti jugu.

Eden glavnih govornikov od azijskih držav je bil predstavnik Tajske, ki je objavil, da bo njegova država prisiljena vojaško poseči v razmere sosednje Kambodže, če bo ugotovila, da komunistično prodiranje v tej državi ogroža varnost Tajske.

Letalstvo Tajske je pred kratkim prvič poseglo v boje proti komunističnim gverilcem v Kambodži, ko je več tajskih letal bombardiralo komunistične položaje v omenjeni državi.

Tajska se od vseh članic SEATO trenutno čuti najbolj ogroženo vsled komunistične aktivnosti v Kambodži ter je nje delegat, zunanji minister Thanat Khoman resno opozoril nav-

zoče, da je vsled razmer ogrožen tudi nadaljnji obstoj SEATO. Doslej v svoji 16-letni zgodovini ta osemčlanska obrambna organizacija ni stala še pred tako resno preizkušnjo, kakor sedaj.

Khoman je tudi napadel nekatere ameriške senatorje, ki se trudijo, da bi omejili ameriško vojaško pomoč državam v jugovzhodni Aziji. Izjavil je, da so v zadnjem času v ameriškem senatu odobrili resolucije, s katerimi se napravili veliko škodo protikomunističnemu boju v jugovzhodni Aziji.

Khoman je omenil tudi Francijo in ji očital, da se že od leta 1967 naprej ne udeležuje zasedanj SEATO, ker da se ne strinja z ameriško politiko v Vietnamu. S takim postopanjem se rušijo temelji obrambe jugovzhodne Azije pred komunističnim navalom, je zatrjeval Khoman.

Z veseljem pa je pozdravil britansko odločitev, da bodo britanske čete ostale v Malaysiji in v Singaporju se tudi po letu 1971, kot del vojaških sil Commonwealtha skupno z oddelki Avstralije in Nove Zelandije, ki sta obe članici SEATO.

Husak napada Dubčeka

PRIPRAVE NA POLITIČNI PROCES

Českoslovaški partijski vodja Husak je minulo nedeljo prvič osebno napadel bivšega českoslovaškega partijskega šefa Dubčeka in ga obtožil, da je „prišel na rob propada“.

Husak je imel minulo nedeljo na takim panslavičnem zborovanju v Bratislavi govor, ki so ga prenašale vse českoslovaške radijske in televizijske postaje, v katerem je ostro napadale Dubčeka. Med drugim je izjavil:

„Zakaj je bil Aleksander Dubček izključen iz partijskih vrst? Bil je izključen iz partijskih vrst zato, ker je v kratkem času, ko ji je predsedoval, privedel našo partijo do takega razkroja, kakor ni bila nikdar prej. Prišel je našo družbo, naše družbene organizacije, naše sindikate in našo mladino do takega razkroja in naše gospodarstvo do take inflacije in do takega nereda, da smo se znašli na robu gospodarskega propada.“

Na mednarodnem torišču pa je porušil odnose z ZSSR in drugimi socialističnimi zavezniki, ter se je Češko-slovaška znašla osamljena pred velikimi nevarnostmi. Ali ni to dovolj?”

Opazovalci menijo, da ta Husakov govor predstavlja odločilno spremembo v njegovem dosedanjem zdržanju do Dubčeka. Doslej je Husak sicer kritiziral „desničarske oportuniste“, toda

ni še nikdar napadel Dubčeka osebno. To je sedaj prvič storil.

V govoru se je sicer trudil, da bi zanikal govorce, da je podlegel pritisku nekaterih stalinističnih članov centralnega partijskega komiteja, ki vztrajno zahtevajo uprizaritev političnega procesa proti Dubčeku.

Doslej je Husak tak politični proces zavračal. V svojem nedeljskem govoru pa je že izjavil, da bo Dubček „moral nositi tudi politično odgovornost“ za svoja dejanja.

Proces proti Sihanouku

TEŽKE OBTOŽBE

V Phnom Penhu je kamboško vrhovno sodišče obsodilo na smrt v odsotnosti bivšega kamboškega državnega poglavarja princa Sihanouka, ki je bil zbežal po državnem udaru 18. marca t. l. v Peking.

Sihanouka so obdolžili „zločinov proti državi“, ker je „dovolił severno-vietnamskim komunističnim gverilcem vkorakanje v Kambodžo“. Dalje je bil Sihanouk obtožen, da je pozval kamboško vojsko in prebivalstvo na upor proti sedanjemu predsedniku Lon Nolu. Poleg tega je bil obtožen

Razne politične težnje, ki se zadnje čase opazajo v argentinskem javnem življenju, so pretekli teden ponovno soglašale v misli in želji, da bi stabilnost vlade, ki izgleda zagotovljena, trajala malo dalj kot pa so prvotno prerokovali nekateri prenapeti politiki. Dva dogodka sta pripomogla k tem željam; oba razburkanega značaja, ki sta nakazala, v kakšne težave lahko zaide slabotna civilna vlada, ki bi izšla iz volitev, če bi se te res razpisale v kratkem roku.

Razplet v Rosariu, kjer se je uprlo vse policijsko osebje, razkazuje napake, ki so sicer normalno nevidne; ki pa ostajajo v nešteti primerih, in katere je treba odstraniti, predno se bo nadalje govorilo o raznih otenkih bodočih (ali preteklih) političnih strank.

V čem je bilo pravzaprav bistvo „stavke“ v Rosariu? Policijsko osebje je protestiralo proti prenizkim plačam in ker jim provinca dolguje naknadno povšico že od januarja.

Drug razburljiv dogodek pa se je odigral v cordobskem kraju La Calera. V sredo 1. t. m. v jutranjih urah je oborožena skupina prevratnikov napadla ta kraj, zavzela policijsko postojanko, občino in banko, prerezali so telefonske zveze ter več ur gospodarili po svoje. Seveda so si prisvojili del denarja ter pustili stene popisane s peronističnimi gesli. Dali so si ime „Montoneros“, to je iste skupine, ki je ugrabila (in morda tudi ubila) generala Aramburja. Potem pa so zapustili kraj v avtomobilih. Cesto za seboj so posejali z žeblički, posebej pripravljenimi za raztrganje avtomobilskih gum.

Vendar jih je predrznost zanesla. Eden izmed prebivalcev je s pomočjo policijskega oficirja, ki stanuje v Caleri, a slušbuje drugje, sledil tičem ter

Un nuevo aniversario

9 de julio. Una fecha plena de profundo sentido para todos los argentinos. La celebración de la declaración de la independencia es más que una mera recordación. Es tomar el ejemplo de esos argentinos, que en tiempos difíciles para la patria supieron tomar valiente y decididamente el camino que conduciría al país hacia una vida libre e independiente.

No eran floreadas las perspectivas para los patriotas en el año 1816. Las luchas para la defensa de las fronteras, para mantener la libertad conquistada con el alto precio de incontables vidas parecían no tener fin. Sin embargo los prohombres de entonces no vacilaron en fijarse una meta: la independencia. No vacilaron en declarar la y defenderla. Así nos legaron una nación extensa, rica en recursos, pero sobre todo soberana de sus decisiones.

Es indudable que también hoy vivimos tiempos difíciles en un mundo tan convulsionado. El ejemplo de nuestros próceres debe ser la guía, que nos señale el camino. Fijarnos una meta: la grandeza de la patria. Y hacia esa meta tender con todas nuestras fuerzas. Empeñar trabajos y sacrificios, para construir y legar a nuestros sucesores una patria grande en un mundo mejor.

Nova obletnica

9. julij je datum z globokim pomenom za vse Argentine. Praznovanje Dneva neodvisnosti ni le samó spomin. Lahko so nam v zgled Argentinci, ki so znali v onih težkih časih pogumno in odločno poiskati pot, ki je popeljala to državo v svobodno in neodvisno življenje.

Izgledi niso bili ravno rožnati za patriote leta 1816. Bojem za meje, s katerimi so skušali ohraniti svobodo in ki so zahtevali veliko življenj, ni bilo videti konca. Vendar niso tedanji voditelji omahovali v izbiri cilja; neodvisnost. Niso omahovali, ko so jo proglasili, niti ko so jo branili. Tako so nam zapustili obširno državo, polno bogastvo, a predvsem neodvisno v svojih odločitvah.

Ni dvoma, da tudi v današnjih razburkanih časih živimo težke čase. Zgled tistih mož naj nam bo vodilo, ki nam kaže pot in določa cilj: veličina domovine. In k temu cilju moramo težiti z vsemi silami. Delati in se žrtvovati, da lahko zgradimo še večjo domovino v boljšem svetu in jo zapustimo našim zanamcem.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

IZHOD ZA DALJŠO DOBO

kmalu dobil dva, katerim se je avtomobil pokvaril. Po kratkem streljanju sta bila oba zajeta. Preko njiju so prišli na sled večji organizaciji. A kakšno presenečenje: večina teh, pretežno mladih ljudi, pripada starim, celo aristokratskim cordobskim družinam z globoko krščansko tradicijo. Veliko izmed njih je študiralo ali še študirajo na cordobski katoliški univerzi.

Medtem pa vlada, sicer pretresena po teh dogodkih, vendar mirno nadaljuje svoj program. Imenovani so bili že vsi višji vladni funkcionarji. Eden od zadnjih je bil prosvetni minister dr. José Luis Cantini, ki je znan po tem, da je bil rektor rosarijske univerze. Zanimivo je to, da je dr. Cantini v svojem nastopnem govoru izjavil, da bo nadaljeval „odločno delo“ svojega predhodnika dr. Pérez Gilhoua. Sedaj je edino

IZ TEDNA V TEDEN

Italijanska vlada, ki ji je načeloval krščanski demokrat Mariano Rumor, je minuli ponedeljek podala ostavko. Vlada je bila sestavljena iz predstavnikov štirih strank, ki se niso mogle sporazumeti glede vprašanja sodelovanja s komunisti, ki so na nedavnih provincijskih in občinskih volitvah v srednji Italiji dobili več položajev. Bila je to 31. italijanska poveljna vlada, ki je nastopila 27. marca t. l. po 48 dnevni vladni krizi. Italija se tako spet nahaja v resni politični krizi.

Luis Echeverría Álvarez je bil izvoljen za novega mehiškega predsednika. Doslej je bil notranji minister in je star 48 let. Pripada vladni Partido revolucionario institucional. Zanj je bilo oddanih 90 odstotkov glasov. Velik odstotek volilcev se volitev ni udeležil.

Apolo 14, ki bi moral odléteti proti Luni v letošnjem oktobru, pa je bil odlet vsled nesreče v Apollo 13 prestavljen na letošnji december, bo po novih odločitvah v NASA odlétel s rtiča Kennedy šele 31. januarja 1971. Vodil ga bo 45 letni astronaut Shepard, z njim pa bosta potovala na Luno še Stuart Roosa in Edgar Mitchell. Cilj poleta je pristanek v kraterju Mauro.

Moskva in Peking sta si po štirih letih spet izmenjali veleposlanike. Moskva je v Peking poslala 57 letnega Stepakova, bivšega šefa propagandnega odseka sovjetske partije.

Česka partija je „počistila“ sodišče v Pragi. Odstavljenih je bilo 21 sodnikov, 22 pa jih je samih podalo ostavko. Razlogov za čistko niso objavili.

Zakaj župnik režira

DEMAGOGIJA IN SLEPOTA

V letošnji 16. številki našega lista smo prinesli članek z naslovom: „Ali sme župnik režirati?“, kjer smo presodili položaj, ki nastaja v Sloveniji ob dejstvu, da se duhovniki večkrat zanimajo za mladino „preko mej, ki jim jih določa samoupravna družba“. Problem je sprožil polemiko, ki se je razvila v ljubljanskem Delu. Svoječas je Lev Modic, rektor ljubljanske univerze v odgovoru na pismo nekega bralca ponovno napadel dejavnost Cerkve na Slovenskem, ter končno postavil vprašanje: Zakaj župnik sploh režira?

Na to vprašanje mu je odgovorila v isti rubriki „Pogovor z bralci“ ljubljanskega Dela Draga Ahačič. Njeno pismo je izšlo čez dva meseca po Modicevem modrovanju in si ga prej uredništvo verjetno ni upalo objaviti.

V pismu se Draga Ahačič med drugim, ko odgovarja na Modiceve trditve, sprašuje: „Kaj pa je odločujoča družba v petindvajsetih letih naredila za to, da bi tisti redki mladi ljudje, ki jim cinično in sistematično poneumnevanje in pomalomeščavanje... še ni čisto otlopilo smisla za kulturno uveljavljanje, da bi ta mladina dobila ustreznost režiserja kot je lahko župnik.“

Na vprašanje Leva Modica pa odgovarja:

„Župnik režira zato, ker v 25 letih ni bilo storjeno kaj dosti več kot nič za to, da bi mladina dobila ustreznost režiserja od župnika; župnik režira zato, ker določene vsemožne sile zoper interese stvari in včasih celo zoper uradno stališče tistih, ki po svojem položaju za določene dejavnosti v najvišji meri odgovarjajo, samoupravljanju v brk dosledno zatirajo in onemogočajo strokovno delo samostojno mislečih in odgovornih ljudi, hkrati pa favorizirajo prilagodljivi, nemalokdaj šušmarski praktikizem. In čeprav se zdi na prvi pogled absurdno, župnik režira zato, ker v naši družbi vzgojo, kot tudi vse drugo vodi in usmerja predvsem ozki, kratkovidni politični interes, ne pa tudi interese stvari samih.“

Na koncu svojega pisma pa Draga Ahačič, s popolnim čutom realizma še doda:

„Vem, da bo uradni optimizem ocenil moje trditve kot črnogled, če ne celo nekonstruktivne, vendar sem prepričana, da noben epitet, četudi si ga je bil izmislil sam Stalin, dejstev ne spremeni. Trditve, ki jih ne potrebujejo življenjska dejstva, so nične, zanikanje ali ponarejanje dejstev pa je

prazna demagogija. Zavedam pa se, da je za miselnost, ki tega ne spoznava, vsaka beseda brez haska, kajti nihče ni tako slep kot tisti, ki noče videti.“

Ali je gornje misli treba komentirati. Dovolj jasne so same po sebi. Dodajmo le to, česar avtorica ni upala, ali morda ni hotela dodati; pa je vidno med vrstami; da 25 let rešuje zdrav del naroda le katoliška Cerkva, medtem, ko ga komunistični oblastniki sistematično kvirajo. Da je komunistični režim ves čas delal, in to na vseh poljih, le za svoje osebne koristi, in za koristi svoje klike. Končno, demagogija in potvarjanje dejstev je pod rdečimi oblastniki vsakdanji kruh, hrana tistih, „ki nočejo videti“, čeprav so nekateri z bridkostjo spoznali vso praznoto „raja“ in ceno, ki so jo zanj plačali. Narod to dobro vidi in obsoja. To bo tudi končna sodba zgodovine.

Medtem pa bodo župniki, v vlogi režiserjev, trenerjev, kulturnih mentorjev in še raznih drugih poslov, skušali reševati kar in kolikor morejo.

Neuspešni agrarni načrti v ZSSR

Revna prehrana prebivalstva

Centralni komite sovjetske komunistične partije je pretekli teden enoglasno odobril novi petletni agrarni načrt v višini 86.100 milijonov dolarjev. Načrt je pripravila sovjetska vlada, da bi morda kdaj dosegla, da na mizi povprečne sovjetske družine ne bi primanjkovalo mesa, jajc, masla in kruha.

Centralni komite, ki ga sestavlja 360 članov sovjetske partije, je dva dni razpravljala o načrtu. V „debatu“ je posleglo samo 14 članov, ker pač vsak član komiteja dobro ve, da je vsaka prava debata o kateri koli zadevi, ki jo je že prej pripravil in predložil Brežnjev ali kateri koli od vodilnih sovjetskih vodij, odveč.

Novi petletni agrarni načrt bo tudi avtomatično odobren in sprejet v Vrhovnem sovetu (sovjetskem parlamentu), ker so sovjetski poslanci še bolj omejeni v svobodi mišljenja in odločanja kakor so že člani centralnega komiteja.

Brežnjev v svojem novem petletnem agrarnem načrtu predvideva, da bo iz državnih blagajen partija vložila v sovjetsko poljedelstvo v prihodnjih petih letih za 70 odstotkov denarja več, kakor ga je vlagala doslej. Porabiti nameravajo v ta namen v prvem odstavku omenjeno vsoto.

Največ nameravajo vložiti v proizvodnjo mesa, mleka, kruha, masla in

BRALI SMO

Druga stran neke 25-letnice

Pod tem naslovom goriški Katoliški glas opisuje junijske dogodke pred 25 leti, ter ob koncu doda sledeče:

Po vsej Sloveniji, pa tudi v zamejstvu se je zadnje tedne proslavljala 25-letnica osvoboditve slovenskega naroda. Če pomeni beseda „osvoboditev“ rešitev okupatorskega jarma, potem je vredno, da se ta dogodek proslavlja. Toda če pomeni osvoboditev zamenjavo rjavega in črnega fašizma za rdečega, komunističnega — in tako je žal v naši domovini bilo — te besede mi demokratični Slovenci v zamejstvu ne moremo pozdraviti, zlasti še, ker je bil nastop svobode v maju leta 1945 za vse čase oskrnjen s pomorom tisočev sinov istega naroda, kateri so imeli le eno krivdo: zoperstavili so se nasilnemu komunizmu, ki se je hotel polastiti naše zemlje. V tem sicer niso uspeli, a po 25 letih jim razvoj dogodkov v matični državi daje prav: Komunizem je Slovenijo moralno, gospodarsko in narodno opustošil ter se izkazal za nesposobnega, da uresniči to, kar je obetal.

jajc. Teh osnovnih živil v ZSSR, kljub temu, da je pretežno poljedeljska država, neprestano primanjkuje.

Nekaj predvidenega proračuna je namenjenega za nove gradnje žitnih silosov, drugih poljedeljskih poslopij, stanovanj za kolhozne delavce, za poljedeljsko orodje, traktorje in tovarnjake.

Poljedelstvo v ZSSR že vseh 53 let njenega obstoja močno peša, ker je pač sovjetski kmetovalec državni uradnik, ne pa gospodar na svoji zemlji.

Velik odstotek prebivalstva v ZSSR je priklenjen na zemljo, toda ne pridela dovolj niti za svoje potrebe. V ZDA se s poljedelstvom bavi manj kot pet odstotkov Amerikancev, pa pridelajo velike količine živil še za izvoz.

V zadnjih letih je ZSSR trpela tudi na velikih primanjkljajih žitaric, tako da je bila sovjetska vlada prisiljena na ponižujoče in drage nakupe žitaric v zahodnih, za sovjete kapitalističnih državah. Kakor je znano, je bil to tudi eden od razlogov, ki jih je Brežnjev izkoristil, da se je iznebil Hruščeva in se sam povzpela na vodilni položaj v Kremlju.

Toda v sovjetskem komunističnem sistemu agrarno vprašanje ne bo nikdar rešeno, kakor ne morejo rešiti še toliko drugih, manj zapletenih problemov.

Resen pomislek. Godba je za poslušalca zabava in veselje, za dirigenta velika skrb in nepregledna veriga žrtev. Kar velja seveda za vse dirigente. Za posameznega izvajalca, to velja še prav posebej za otroka, je pa velika vzgojna šola. V njem budi in čisti estetski čut za zvok, zahteva od njega veliko disciplino in poslušnost. Vsako godalo je glas zase, zato zahteva od izvajalca samostojnost. Še več: za vsako zvočno ali časovno pomoč je sam odgovoren. Zaradi teh vrednot prebujajo v mladih ljudeh občutek individualnosti, ki pa ne moti, ker je v službi skupnosti.

Slišali smo „Naprej, zastava slave“, „Oče, mati...“ Kmalu bodo morda zaigrali „Mi smo vojaki korenjaki“, in še vrsto drugih skladb. Bog jim daj korajže!

Tako se je, kar čez noč, vključila v našo skupnost poleg drugih vrednot, ki jih že vrsto let uživamo, še ena nova, nepričakovana, a nadvse razveseljujoča.

Ker je mlada, je potrebna ne samo našega navdušenja, ampak tudi zaslombe. Mlado drevo, da si okrepi rast, potrebuje opore. Pomislimo, kaj bi lahko storili z združenimi močmi in ta naš novi drevesček že v začetku podprli, da bi ne usahnil.

Godala so zelo draga. Ali niso za posamezne žepke skoraj nedosegljiva? Naša skupnost je že večkrat dokazala, da zmore zbrati sredstva za vrednote, ki so nam v veselje in ponos.

Tombola, mladinska prireditve, skupna večerja? Pomislimo in storimo kaj!

Prepričana sem, da bi marsikateri, tudi če ima „kosmata ušesa“, rad položil dar mladi godbi na oltar.

Tudi ženske, posebno matere, ki se zavedajo vrednote nove glasbene tvorbe in še posebno iz ljubezni do mladih igravcev, bi segle z veseljem v svoj „šparovec“.

„Dalje je romal njegov spomin, od groba do groba... Obšla ga je grenka, neusmiljeno pekoča zavest, da med vsemi tistimi, ki so tiho spali, ni bilo niti enega, kateremu bi nikoli ne bil storil krivice. Z grozo je pomislil: „Med ranami, ki so parale njih srca, je vselej tudi ena od mojega noža!“

Ivan Cankar, Sence

Ob zaključku veličastnih proslav 25-letnice naše narodne tragedije in našega zdomstva izrekamo zahvalo vsem, ki so nam bili pri pripravi in izvedbi v pomoč, bodisi moralno ali materialno; vsem in vsakemu posebej, ki so delo spremljali in se proslav udeleževali, vsem, ki so dvigali duha in se trudili, da bi bil 25-letni spomin in 25-letno zdomstvo trdna opora naši mladini in kazipot naši slovenski družini v bodočnosti.

Predvsem se zahvaljujemo pripravljalnemu odboru in njegovemu predsedniku prof. L. Horvatu in našemu dragemu gostu pisatelju K. Mauserju, ki se nam je polnoma dal v času bivanja med nami in si svoje potovanje kril s lastnimi sredstvi. Nadalje se zahvaljujemo Dušnemu pastirstvu, Svobodni Sloveniji, ki je skrbno spremljala in poročala o proslavah, vsem slovenskim domovom za vse njihove sodelovanje, potem vsem pevskim zborom, in posebej njihovim dirigentom, Slovenskemu gledališču, gledališkemu odseku SKA, našim šolam in učiteljstvu, Slovenski deklški organizaciji, Slovenski fantovski zvezi, Mladinski vezi in SKAD-u.

Bog plačaj vsem in vsakemu posebej!

Zedinjena Slovenija

Goriška in Primorska

PO VOLITVAH

Na Goriškem in Tržaškem, kakor tudi v nekaterih drugih delih Italije, so bile v nedeljo 7. junija občinske in deželne volitve. V samem mestu Trstu sicer ni bilo volitev, pač pa v okoliških občinah. Slovenske okoliške občine so ostale v istih rokah: Slovenska Skupnost je zmagala na Repentabru, liste Občinskih skupnosti — slovenski komunisti so obdržali občini Dolino in Zgonik. Za slovensko stvar je zapleten položaj v nabrežinski občini. Slovenska skupna lista je prejela 753 glasov in tri sedeže, komunisti skupaj s socialproletarci 1223 glasov in šest sedežev, Krščanska demokracija, katero so vodili v glavnem istrski begunci, ki živijo v tej občini, je dobila 1651 glasov in 8 sedežev, socialisti bodo imeli dva in socialdemokrati 1 sedež. Verjetno bo prišlo do sestave občinske uprave leve sredine. Slovenska lista bo sodelovala v upravi, če bo pri pogajanjih prišlo do sprejemljivih predlogov s strani drugih strank.

V Gorici sami so demokratični Slovenci izgubili en sedež; doslej so imeli tri. Slovenska demokratska zveza je prejela letos le 1766 glasov, kar je za

152 manj kot leta 1965. Izvoljena sta bila v svet dr. Damijan Paulin in dr. Andrej Bratuž. V Števerjanu je zmagala SDZ nad levičarsko listo občinske enotnosti s 278 glasovi proti 170, izgubila pa je v Sovodnjah proti podobni listi s 347 glasovi proti 587, v Doberdobi pa s 309 proti 435.

Pri volitvah v pokrajinske svete je na Goriškem utrpela SDZ nekaj izgub v glasovih, kljub temu ji je uspelo obdržati svoj glas v tem svetu. S 2937 glasovi (leta 1965 3112) je bila izvoljena Marija Ferletič iz Zagajca. V bodočem goriškem pokrajinskem svetu bosta še Marko Waltrich, izvoljen na listi italijanske socialistične stranke, in Ivan Jarc na listi KPI.

Na volitvah v tržaški pokrajinski svet je bil izvoljen s 6986 slovenskimi glasovi dosedanji nabrežinski župan dr. Drago Legiša. Glas Slovenske skupnosti bo jeziček na tehtnici; če gre Slovenska skupnost z opozicijo, bodo možni izenačeni 12:12, če pa bi sodelovala s levo sredino, bo razmerje 13:11. Omenimo še, da sta bila izvoljena na listi KPI v svet še Slovenca Slavko Štoka in učiteljica Slavka Hrovatin, na listi italijanskih socialistov pa Lucijan Volk.

KOROŠKA

60-LETNICA MSGR. HORNBÜCKA

V četrtek, 11. junija je ravnatelj Mohorjeve družbe iz Celovca msgr. J. Hornböck obhajal 60 let življenja. Za to priložnost so mu uslužbenci družbe priredili malo slavo, na katerem so mu najprej izročili skromno darilo, nakar je eden izmed starejših uslužbencev v zahvalo za njegovo delo imel kratek nagovor. V njem je na hitro orisal življenjsko pot msgr. Hornböcka — križ njegovega življenja; vselej in zlastno: otroško dobo, študenta, duhovništvo — ti so bili veseli. Sledili so težki križi v delu za narod in slovenstvo, tako na Koroškem, kot za Slovence v domovini in po svetu.

Ob koncu je dodal: „Vsi, ki smo tukaj zbrani, vam iz srca želimo, da bi tem križem trpljenja sledili častiljivi križi — leta, katera boste v veselju in zdravju preživeli. Bogu hvaležni se boste ozirali nazaj na vse te križe, da vam je dal moč, da ste jih mogli tako krepko in vztrajno nositi.“

V tem smislu in s temi željami vam iskreno voščimo vsega, kar boste v vašem nadaljnjem življenju potrebovali, posebno pa zdravja da boste s popolnim uspehom mogli dovršiti vašo težko in odgovorno življenjsko nalogo.“

Iskrenim željam in čestitkam se pridružuje tudi Svobodna Slovenija in njo vsi Slovenci, živeti v Argentini.

Žalostni maj 1945!

Nadaljujemo z objavljanjem sestavkov učencev naših osnovnih šol

V najlepšem pomladnem mesecu maju ko je v Sloveniji vse v zelenju in cvetju, je pred 25 leti komunizem prinesel toliko gorja, da bo za vedno ostal napisan v zgodovini kot čas žalosti in smrti. Ob tej 25-letnici tudi naši časopisi pišejo bolj obširno in proslave so bolj slovesne. Po pripovedovanju doma in v šoli to vem.

Težko je bilo življenje med vojo. Lepo Slovenijo so zasedli tuji vojaki, Italijani in Nemci. Preseljevali so ljudi v druge kraje, zapirali, streljali. Strah za dom in življenje je iz dneva v dan naraščal. Zraven tega so začeli še komunisti svojo revolucijo. „Za svobodo“, so rekli. Pa jim je šlo le za oblast. Kdor ni hotel sodelovati z njimi, so mu grozili in mnoge so tudi zahrbtno umorili. Da se branijo, so se v tej stiski možje in fantje združili v „Slovenske domobrance“. Bili so res hrabri vojaki in v bojih nikdar premagani. Komunizem bi v Sloveniji nikdar ne zmagal, da ga niso podprli zavezniki. Tako pa so se mo-

rali ob koncu vojne, v maju 1945, umakniti domobrance in z njimi cele družine na Koroško. Grenka je pot begunstva.

Angleži so vse domobrance vrnili nazaj slovenskim komunistom, ki so jih mučili in nato pobili. Njih trupla so zmetali v jame po gozdovih: v Teharje, Kočevski Rog, v Kraške jame. V teh in še Bog ve kje počivajo kosti junakov za svobodo. Še do danes je nad njimi komunistična roka in obrekovanje: „Izdajalci!“

Po 25 letih še ni bilo dano slovenskemu narodu, da bi lahko v svobodi poromal na kraje njihove mučniške smrti. Da bi zanje javno molili in jim postavili spomenik časti.

Naj Bog nakloni Sloveniji dneve svobode, da jih bo tudi ona javno počastila, kakor smo jim jih tukaj ob 25-letnici. Slava našim junakom!

Tonči Vesel

7. razred

A. M. Slomšek — R. Mejja

ŽENA IN NJEN SVET

Anica Kralj

„Na starem so trgu pod lipo zeleno
trobente in gosli in cimbale pele — — —

Starejši so se prav živo pogovarjali in obujali spomine. Ker se je veriga žalostink le predolgo vlekla in so celo mladi poslušalci postajali mračni, je veseli stričko Nace vzkliknil: „Le ne verjemite, da je bilo vse žalostno! Ko smo bili mladi in tudi pozneje, smo užili veliko veselja, tudi nam je srce poskakovalo od sreče.“ Oči so se mu zasvetile: „Nikoli ne bom pozabil naše gasilske „plehmuzike“. Ko se je boben oglasil na cesti, je vse drlo skupaj, staro in mlado. Otroci smo odprli oči in ušesa in, mislim, da največkrat tudi usta. Mi smo seveda najbolj gledali na posamezne inštrumente, najraje hodili ob bobnu ali činelah. Jej, kako nam je srce bilo od sreče, če smo se le dotaknili bobna!“ „Seveda,“ se je oglasil sosed, „jaz se pa spomnim vojaških časov. Pesem bobna smo ponašili: „Od nedelje do nedelje vsak dan krompir, vsak dan krompir,“ ko so pa bile parade, nam je ob muziki srce tolklo kakor kladivo. Šli bi čez drn in strn za njo.“ Pa se je oglasila tudi stara mati: Ja, ja, kaj pa plehmuzka za procesijo? Jej, še naša Marija Vnebovzeta je bila videti vesela in še lepša!

Bo že res, da se v človeku ob godbi na pihala in tolkala godi nekaj čudnega. Boben, činele, trobenta imajo na človeka posebno moč. Napolnijo nas z občutki primitivnega veselja, vedrine in korajže. To mora biti posebna skrivnost v človeku.

Tak, ali podoben občutek nas je tudi pred kratkim časom, ko smo se nepričakovano znašli pred posebnim dogodkom

v naši skupnosti. Dobili smo mladinsko godbo na pihala, ali, po domače ta pravo „plehmuziko“. Komu ni srce poskakovalo od veselja ob prvem akordu naše himne: „Naprej, zastava slave!“? Čez obraze poslušalcev je šlo veselo preseñčenje, korajža, ponos, še več, utrdila se je zopet vera v nekaj, kar ne sme v nas umreti. Marsikomu so tudi solze polzele po licih. Kajti občutek ob takem našem dogodku je v tujini drugačen, kakor bi bil na domači zemlji. Mislim, da povem resnico, če napišem, da so naša srca v tistih trenutkih bila v enakem ritmu bratske povezanosti.

Za tem prvim občutkom so prišle resne misli. Pogled na pobiče, ki so z žarečimi očmi in ognjevitim navdušenjem sledili dirigentu, je bil dogodek zase. Izza velikega bobna so ognjevitosti skrbno pazile na dirigenta, da so mogle roke pravi čas udariti. Za trobentami so se napejala mlada, še otroška lica, saj so nekaterim noge komaj segale od stola do tal. Veliko pozornost in uspeha je seveda žel presrečni deček s činelami. Oči poslušalcev so šle od enega do drugega muzikanta z veliko ljubeznijo in se ustavile naposled na dirigentu. Nehote se je marsikdo zamislil.

Tam stoji človek, ki je kakor princ v Trnjalčici zbudil k življenju skupino mladih, še nedoraslih dečkov. Lahko pa bi se tudi zgodilo, da bi je ne zbudil on in ne kdo drugi, nikoli! Kolika škoda za nas vse, še posebej pa za ta naraščajoči

Novice iz Slovenije

NOVA GORICA — V goriškem muzeju so 6. junija odprli razstavo del slikarjev Šantlov. Razstavili so 98 del Saše Šantla, Henrike, Avguste in matere Avguste. Ob otvoritvi je godalni kvartet ljubljanskega radia izvajal Saše Šantla Godalni kvartet v d-molu.

LJUBLJANA — Na odru šentjakobskega gledališča je gostoval na XIII. srečanju 11 dramskih amaterskih skupin iz Slovenije. Ljudi ti amaterski odri niso preveč privabili, pa tudi kvaliteta na splošno ni bila velika; le igralci s Sladkega vrha so zadovoljili kritiko. Od enajstih skupin je le ena — skupina iz Trnovelj — nastopila s slovenskim delom, s Štefančevimi Večnimi lovišči, a mladi igralci dela, ki itak ni učinkovito, niso zaigrali z občutkom in učinkovitostjo.

NOVO MESTO — Tovarna zdravil Krka v raziskovalne institutu zaposluje 210 ljudi, od tega jih ima okoli 100 fakultetno izobrazbo. Za razvoj raziskovalno dejavnost daje Krka letno 15 milijonov dinarjev, delo za razvoj pa se ne odvija samo v lastnem institutu, ampak tudi v raznih drugih institucijah v Jugoslaviji in tudi v inozemstvu.

LJUBLJANA — Ljubljanska Tobačna tovarna je lani povečala proizvodnjo cigaret kar za 41%, poslovni uspeh pa je bil še večji, ker je s prehodom od cenejših cigaret na dražje povečala vrednost prodaje kar za 76%, dohodek pa za 57%. Lanska produkcija je znašala 4,02 milijarde kosov, od tega je 57% produkcije odpadlo na cigarete „Filter 57“. Seveda pa niso samo v Sloveniji pokadili produkcije Tobačne tovarne, temveč je k temu pripomogel izvoz v druge republike.

TRŽIČ — Tovarna usnja Runo je imela lani 1,8 milijona izgube, zato ji je občinska skupščina določila prisilno upravo. Ta je izdelala sanacijski program, ki določa, da se bo Runo priključilo kranjski tovarni Sava, ker nima možnosti za samostojno poslovanje. Novo podjetje se bo imenovalo Sava, izvedli pa bodo specializacijo dela: V Trziču bodo izdelovali samo klasično, v Kranju pa lakirano in plastificirano usnje.

LJUBLJANA — Inflacija vztrajno raste. Cene so se v Sloveniji maja meseca dvignile za 2,9% v primerjavi z aprilskimi. Letošnji maj pa je bil povprečno za 12,6% dražji kot lanski. Nižje cene kot lani so imele le nekatere vrste sadja in cene nogavic. Najbolj so poskočile cene zelenjavi, ki je bila v primerjavi z lanskim majem dražja za 31,2%, svežega mesa — za 38,8%, mesnih izdelkov — za 32,1%, tobaka — za 23,8%, pohištva — za 20,7%; ko-

munalne storitve pa stanejo letos kar 38,7% več kot lani maja. Gostinstvo je zvišalo cene za 19,9%.

ŠENTJANŽ — V sevniški občini se je pričela „mlečna vojna“ 1. junija med mlekararnam. Odkupovalci mleka ogovarjajo, piše Delo 6. junija, kmete sedaj z gospodi in jim obljubljajo gradove v oblakih. Začelo pa se je s tem, ko je sevniški kmečki kombinat dovolil Celjanom, da lahko kupujejo mleko na območju, kjer so doslej krojile mlečno pravico Ljubljanske mlekarne, ki pa niso slevole po darovih. Celjani so obljubili 2 pari več za toliščno stopnjo, razen tega so obljubili „svojim“ kmetom še posojilo za nakup živine. Da ne bi izgubili ozemlja, so Ljubljanci sedaj ponudili kmetom 10 par pri litru več kot Celjani, 500 din premije za dostavo večjih količin mleka in še bele halje za nameček. Kmetje iz Šentjanža, Mokronoga in Tržišča si zadovoljno manejo roke. Za nove cene odkupa se zanimajo sedaj tudi ostali dolenjski rejci, ki namolzejo na leto okoli 7 milijonov litrov mleka. Izid mlečne vojne še ni jasn, gotovo pa bodo plačali višje cene kupci mleka v mestih. Govori se tudi, da se za dolenjsko mleko zanimajo tudi zagrebške mlekarne.

MURSKA SOBOTA — Že nekaj let soboško gostinsko podjetje s pomočjo občine in Kidričevega sklada vlaga precej denarja, v hidrogeološke raziskave mineralne vode pri Nuskovi. Odprli so tam že 9 vrtin in sedaj dnevno odteka v potok Lendavo edina doslej v Sloveniji in Jugoslaviji znana kalcijeva hidrokarbonatna voda. Računajo pa, da bo Radenska prevzela ureditev novega slatinskega obrata. Zmogljivost polnilnic naj bi znašala 30 milijonov litrov na leto.

Umrli so: Ljubljana: Franc Hojan; Franc Dobovšek; Antonija Tomšič; Jože Perenič; Ivan Klančar; Emina Smole r. Machne; Marija Ivanc r. Kovač; Nada Mačus r. Žiher; Ernest Pintar; Josip Zidarič; Boris Kermavner; Marija Uršič; Jože Purkelj.

Maribor: Jože Klenovšek, 74; Ivan Rebula; Andrej Pečenko; Anton Haložan; Jožefa Ferlež, 82; Ana Pihlar, 74; Franc Jonekar; Marija Kosim, 77; Alojzija Domanjko, 86.

Nežka Makuc, Idrija; Silva Rozman vd. Janežič, Jezero; Franciška Breznik r. Resnik, 89.

Peregrin Štrukelj, Domžale; Ivan Orel, župnik, Gornja Polskava; Marija Šabec, Mozirje; Hinko Kreft, Ptuj; Ivan Benec, Podklanec v Beli Krajini; Miran Štrugar, Črnomelj; Jože Kelnovšek, Svečina; Ignac Štepec, Stična; Katarina Zupančič, Dolsko; Miroslav Zupan.

Alozijevega proslava v Slovenski hiši

V nedeljo, 21. junija, je Slovenska hiša ponovno oživela. Osnovnošolska mladina je prihitela od vseh strani Buenos Airesa, da kot vsako leto proslavi mladinskega zavetnika sv. Alojzija. Veseli drobiž je napolnil veliko dvorano pod skrbnim vodstvom rediteljic. Med to našo mladino je prišel tudi pisatelj Karel Mauser, predsednik Zedinjene Slovenije g. B. Štariha, šolski nadzornik g. A. Majhen, predsednik Slomškovega doma g. Pergar, kateheti in učiteljstvo.

Sv. mašo je opravil msgr. Anton Orehar. V pridigi je otrokom polagal na srce učenje verouka v slovenskih šolah, kjer spoznavajo božjo besedo v materinem jeziku. Obe berili sta lepo prebrala učenca Slomškove šole.

Po končanem verskim opravilu je vsa dvorana počastila spomin naših junakov z enominutnim molkom.

V imenu šolskega odbora je vse goste in navzoče pozdravil g. A. Majhen, nakar je sledil prizor „Veselje na vasi“, ki ga je z vso ljubeznijo in poštrevnostjo pripravila voditeljica Slomškove šole ga Vera Holosan ob sodelovanju učencev Slomškove šole, mladinske godbe in starejših igralcev.

Presenetila je z naravnim nastopom in lepo besedo Verica Breznikarjeva, ki nas je ob otroškem modrovanju povabila na sejem v vasi, ko je počasi lezla iz tople postelje. Ko je luč osvetila ves oder, je pred nami zaživela slovenska vas z vso slikovitostjo in pestrostjo. Hiša krita s slamo, cerkev, znamenje ob poti in gore (zamisli se v delo neutrudnega g. Holosana in Snolja)

Žegnanje v Slovenski hiši

Leto za letom je Slovence v Buenos Airesu zadnja nedelja cerkvenega leta zbirala na „žegnanju“ v Slovenski hiši, ko smo se spominjali blagoslovitve temeljne kamna te ustanove, ki jo je pred leti opravil pokojni škof dr. Gregorij Rožman. Lansko leto pa je slavnost izpadla zaradi sprememb v cerkvenem koledarju. Zato je bilo tudi žegnanje prestavljeno in sicer na prvo nedeljo v juliju.

Tako smo se 5. t. m. zbrali na slavnost 14. obletnice, ki se je pričelo ob 11 dopoldan s sv. mašo, ki jo je daroval g. msgr. Anton Orehar za rajnega škofa Rožmana in za vse žive in mrtve dobrotnike Slovenske hiše. Med mašo je imel nagovor, v katerem je razložil evangelijsko priliko te nedelje in jo navezal na naše življenje.

Po končani maši, kateri so prisostvovali številni rojaki, ki so kapelo napolnili do zadnjega kotička, je bilo na razpolago kosilo. Mnogi so se ga poslužili in tako je bilo v dvorani videti izredno veliko število pogrnjenih miz z gosti.

POPOLDANSKI PROGRAM

Po kosilu in domačem razgovoru, ki mu je sledil, se je ob 16 pričel popoldanski del programa. Dvorana je bila že napolnjena z rojaki, ki so prihiteli od vseh strani, ko je pred zbrano občinstvo stopil g. inž. Jože Žakelj ter navzočim izrekel dobrodošlico. Mladinska godba pod vodstvom g. Antona Skubica je nato zaigrala „Slovenec sem“.

Govor msgr. Oreharja

Nato je na oder stopil direktor slovenskih dušnih pastirjev v Argentini msgr. Anton Orehar in med drugim izrekel zbranim rojakom sledeče misli:

Če prav razumemo pomen in mesto Slovenske hiše med drugimi domovi in ustanovami, moremo spoznati, da ne mora ničesar ovirati ali nadomestiti, temveč izpolniti svoje poslanstvo: biti v oporo slovenskemu verskemu in kulturnemu življenju v Argentini.

Ko vidimo, da nam mnogo prostorov še manjka, posebej kapele in prostorov za mladino, naj bo za šolo, ali organi-

zacije, bomo prepričani, da moramo delo nadaljevati.

Ker vemo, da bomo pri nadaljevanju dela navezani na svoje lastne moči, ker so se pomoči od zunaj končale, bomo radi po svoji moči darovali.

Naj bo kapela, katero mislimo kmalu začeti, lep spomin naše skupnosti v Argentini vsem žrtvam, o katerih posebej sedaj ob 25 letnici mnogo govorimo. Naj bo kraj molitve za pokojne mrtvim in stanovitnost živim, vsem pa živ opomin, da ostanemo zvesti idealom, za katere smo se pred 25 leti odločili.

Vse izročimo v roke Boga po Mariji iz Brezij, ki je patrona sedanje zasilne kapele in bo patrona tudi bodoče kapele.

Msgr. Oreharju so navzoči izrekli priznanje s toplim odobravanjem.

Kulturni del

Takoj po govoru so se začele vrstiti posamezne točke programa.

Najprej so nastopili naši srednješolci. Pevski zbor 1. letnika je pod vodstvom gdč. Terezike Prijatelj zapel Kekovo pesem, Mojcinjo pesem, Šaljivko in Mi študentje.

Za njimi je nastopil zbor škofovega zavoda iz Adroguaja in zapel sledeče pesmi: Prišla bo pomlad, Škrjanček poje, žvrgoli, Dol v kraju, Mamici, Ljubi očka, kaj si rekel ter Kje so tiste stezice, Harmonikar Leopold Malalan pa je zaigral še „Edelweis“ in „De colores“.

Sledilo je petje dekleškega zbora s Pristave pod vodstvom ge. Anke Savelli Gaserjeve. Dekleta so izvajale Oj lepo je res na deželi, Rože je na vrtu plela, Da bi biva ljepa ura, Sem še mihna b'va in Sree je žalostno.

Sledil je še nastop mladinske godbe pod vodstvom g. Antona Skubica. Mladi fantiči so tudi to pot junaško zaigrali in sicer Oj le šumi, gozd zeleni in pa Bratci veseli vsi.

S tem je bil zaključen kulturni del programa. Inž. Jože Žakelj se je še v imenu organizatorjev zahvalil vsem rojakom za njihovo navzočnost ter vsem sodelujočim za njih trud.

Zbrani so še posedli ob mizah v prijetnem pogovoru, nato pa se počasi razšli na svoje domove.

SLOVENC V ARGENTINI

† FRANCE GOLOB

V zadnjih tednih smrt pogosto obiskuje slov. skupnost v Argentini. Komaj mine en pogreb, že se raznese vest, da nas je na drugem koncu Velikega Buenos Airesa zopet zapustil naš rojak, prijatelj, znanec.

V četrtek, 2. junija, je umrl v Chilavertu pri Buenos Airesu France Golob, ki je imel mnogo znancev in prijateljev še iz domovine; posebno pa so ga poznali prijatelji, ki so preživeli begunska leta v taboriščih v Italiji.

Pok. France Golob je bil rojen 3. oktobra 1. 1900 v Zalošah pri Podnartu na Gorenjskem kot sin železničarja. Ker je bil oče l. 1906 službeno prestavljen na Podmelec na Primorskem, je France končal osnovno šolo na Ilovici pri Podmencu. V gimnazijo je hodil najprej v Gorici Ko pa je prišla prva svetovna vojna, jo je nadaljeval v Kranju. Še predno pa je končal sedmi razred, je bil l. 1917 poklican v vojaško službo. Po končani vojni je najprej nastopil službo pri železnici, pa jo je kmalu zapustil in se vpisal na srednjo tehnično šolo v Ljubljani, kjer je po štirih letih maturiral na strojnem oddelku. Vrnil se je v službo k železnici kot strojni tehnik. Najprej je bil v Mariboru vodja tehničnega oddelka kurilnice, kjer je kmalu napredoval za šefa mariborske kurilnice. Leta 1939 je isto funkcijo prevzel v kurilnici na Jesenicah. Predno so Nemci zasedli Jesenice, je Golob odredil, da so vse lokomotive prepeljali v Ljubljano, česar mu Nemci niso mogli dopustiti. Med vojno je bil šef tehničnega oddelka kurilnice v Ljubljani in vodja strojevodske šole. L. 1945 je odšel v begunstvo in je kot izredan talent za matematiko poučeval to stroko v taboriščni gimnaziji in tudi fiziko.

Po prihodu v Argentino l. 1947 je najprej dobil službo v kemični stroki, pozneje pa je postal pri podjetju Siam tehnični risar in projektist. Bil je tudi kontrolor Siamovih dobaviteljev za sestave dele produkcije.

Decembra 1962 ga je zadela možganska kap. Posledica je bila, da je ostal sicer duševno popolnoma zdrav, je pa ohromel in izgubil govor. Skoro osem let je vdano prenašal kot popolni invalid težke posledice kapi. Vsa ta leta je bil postrastvoval osterbovala Evgenia Bizjak. V zadnjih štirinajstih dneh pred smrtjo je začelo pešati srce in je pri polni zavesti spravljen z Bogom

umrl v navzočnosti g. Košička, ko je molil molitve za umirajoče.

Pokopali so ga v petek, 3. junija, na pokopališču v San Martinu. Pogrebne molitve je opravil dir. msgr. Orehar.

Naj počiva v miru.

BUENOS AIRES

Zveza slovenskih mater in žena spominu naših žrtve

Zvesto smo spremljale vse dogodke ob 25-letnici slovenske tragedije in sodelovale po svojih močeh. Končno smo se same zbrale 25. junija v Slovenski hiši na sestanku, posvečenem spominu naših žrtve. Sodelovale so matere in žene iz Kapitala, Castelarja, Morona, Ramos Mejije, San Justa in San Martina. Sestanek je vodila ga. Marija Eileteza. V uvodu je go. Kraljeva razložila pomenljivo dekoracijo, zamisel g. Borisa Pavšerja. Iz črne maše Jeremije Kalina so recitirali Darovaniski spev in Kapelico v gozdu ga. Barbka Modičeva in dva Debečeva: Minka in Tomaž, ki ju je pripravil g. Wilempart.

Nato se je ga. Danica Zupanova posebej spomnila slovenskih mater in žena: junakinj, mučenic in svetnic, ki so vztrajale s svojimi najdražjimi. ko je stal narod na vrhu svoje Kalvarije. Prepričana je, da bodo na velikem pokopališču, ki je nastalo v letu tragedije doma, sinovi in vnuki doživeli svetleše in lepše dni. Ob 25-letnici si pogledimo v obraz, sezimo v roko in strnimo v eno vrsto. V upanju na narodovo preročeno prižigamo našim žrtvam svetle lučke ob tihih večerih, kakor so bili ves junji in je tak tudi današnji večer.

Govor g. Milana Magistra je bil bogat na svetopisemskih primerih in citatih. Navajamo še naslednje njegove misli: Vrste betlehemskega mučencev so bile pomnožene z najmanjšimi slovenskimi pričevalci za Deteta Boga. Ko gledamo žrtve slovenskih otrok, fantov in moč, premalo poudarimo bolečino njihovih mater in žena. Iz vsake slovenske žrtve izvira silna materina bol in teče potok njenih solza. To so največje matere slovenske zgodovine: matere slovenskih mučencev. Če pomislimo nadalje, da smo bili izbrani za evangelijski blagor preganjanih zaradi pravice, smo nesameti. ako sami ne pristopimo prostovoljno in z veseljem. Tudi naši sinovi in hčere naj se zavedo, da so sinovi in hčere tistih, ki so bili izbrani za ta evangelijski blagor. Končno je govornik omenil našo krščanstvo izza kongresov in mladinskih taborov, ki je bilo l. 1945 do dna ponižano in vrženo podivjani množici v rokah. Z govornikom tudi me srčno želimo, da bi Bog izvolil sprejeti to ponižanje v očiščeno in utrjeno našega krščanstva. Spomin na 25-letnico ponižanja ne pomeni, da obupujemo, ker vemo, da kri mučencev

Vsak teden ena

TO JUTRO

France Balantič

To jutro je počno samotnih trav in jaz pastir sem v gori zapuščen, kako je po bregovih mah zelen, v laseh imam razkošje cvečnih glav.

Vsi prsti trepetajo po piščali, glasovi tiho božajo roko, tako rad segel bi v globoko dno, kjer brez glasu so bratje obležali.

V slovo zaklal sem svojo ovco belo, razlil sem kri čez čelo jim veselo, da videli bi mojo bol v temi...

Spomini... Ni več bratov ne krvi in kakor v mirno žalostnih obredih, bom vedno tožil v jutru v zvokih bledih.

Pred dvajsetimi leti v "Svobodni Sloveniji"

6. julija 1950 — št. 27

ŽRTVE ILUZIJ

„Ko sta pokojni Roosevelt in pa tedanji predsednik angleške vlade Churchill odhajala na vojne posvete s Stalinom v Teheran in Jalto, sta vedno opravičevala svoje popuščanje sovjetom z ugotovitvami, da je treba Stalina in njegovo politiko razumeti: sovjeti streme za tem, da zavarujejo svoje meje in varnost svoje države. Kadar bodo to dosegli, bodo prenehali s svojo politiko rovarjenja... in pustili pri miru države, ki ne spadajo v njih 'življenjski prostor'...“

Tiste dni, ko je Acheson menil, da bodo sovjeti obstali na dosedanjih črti svojih postojank, so krenile komunistične vojske na vojni pohod, da podrede sovjetskemu komunističnemu imperiju nov teritorij, ki bi moral po obljubah Stalina v Teheranu in nato v Jalti biti nekoč ozemlje samostojne in neodvisne države. Ko so v USA pričakovali, da se bo morebiti komunizem ustavil na svojih postojankah, so v Moskvi sklenili pohod za pridobitev novih izhodišč za komunistično nadoblast v Aziji. In to novo izhodišče je Koreja.

Tako se skozi vso politiko sodelovanja s sovjeti v letih po 1941 vleče kot rdeča nit spoznanje, ki so ga o sovjetski politiki imeli tisti, ki so komunizem spoznali kot režim, ki mu ni v nobeni okolnosti verjeti, in pa tisti, ki so menili, da je komunizem tak sistem, kakor so bili že drugi v svetovni zgodovini in ki so se umirili, ko so se ustalili v svojem okolju. Prvi so vedno trdili, da je komunizem sistem, ki stremi za tem, da nad svetom uvede teror komunistične diktature, drugi pa so menili, da je komunizem sistem progresivnega dinamizma na socialnem polju.

...Sovjetski imperializem bi svojih tonov ne imel tam, kjer jih danes ima, ako bi vsi ves čas o sovjetih kot nosilcih svetovne komunistične revolucije vedno imeli enotno mnenje.“

ni bila potočena za smrt, temveč za življenje.

Ga. Kraljeva je zaključila žalni sestanek z molitvijo za naše žrtve in odhajajoč na svoje domove smo čutili, da so nam kljub časovni razdalji zelo blizu.

ANTONIJA LANGUS — 70-letnica

Rojena je bila dne 6. junija pred 70-imi leti. Njen življenjski drug je bil Jože, človek trdnega značaja, ki ga v veri in resničelnosti nihče ni premaknil. Bil je ravnatelj trošarskega urada. Mnogo se je udeleževal v naših organizacijah. Bil je predsednik šempeterskega orla in tudi predsednik Ljubljanskega orlovskega okrožja. Dalje je zavzemal razna mesta v upravi Delavske zbornice, pri Borzi dela, v upravnem svetu Hranilnice mestnih uslužbencev. Bil je tudi upravitelj mestne ubožnice. Bil je globoko čuten in prav po samaritansko usmiljen. Vse skozi je bil član SLS. Med revolucijo je oblekel domobransko uniformo, kot njegova sinova Janez in Jože. Ob umiku pred 25. leti je bil v Borovljah zajet po komunistih — in za njim je izginila sled. Jože Langus počiva med množico, med tisoči naših junakov-domobrancev, med njimi, ki so umirali za resnico in pravico v znamenju vere; oni so luč in

(Nadaljevanje na 4. str.)

Mladinski športni dnevi

Pričetek tekmovalj

Športni dnevi, ki jih letno organizirata SDO in SFZ, so se pričeli v soboto, 4. t. m. v Slovenskem domu v San Martinu.

Tekmovali so fantje v odbojki. Vsega je bilo odigranih šest tekem. Rezultati kažejo kot najresnejšega kandidata fante iz San Martina. Vendar moramo reči, da je bilo igranje precej slabo. Nobeno moštvo ni pokazalo resne priprave, kar se je predvsem videlo v velikem številu nošenih žog. Upamo da se bo to vsaj nekoliko zboljšalo v prihodnjih tekmah. Za prihodnja leta pa naj nam služi izkušnja; pripraviti moramo predhodni pripravljalni turnir, ki bo obenem služil kot trening.

Rezultati:

Ramos Mejía — Adrogué 15/9 in 15/12
San Martín — Slov. vas 15/8 in 15/13
Adrogué — Berazategui 15/4 in 15/4
San Martín — R. Mejía 15/6 in 15/11
Slovenska vas — Morón 15/10 in 15/8
Morón — Berazategui 15/8 in 15/7

Prihodnja tekmovanja

11. julija:
19.30 San Martín — San Justo
20.00 San Justo — Berazategui

Slovinci v Argentini

(Nad. s 3. str.)

seme nove Slovenije v svobodi, ki je ideal tudi nas preživelih beguncav. Njegovo ime je zato vključeno v spomin 12.000 pobitih slovenskih domobrancev. Naj bodo te besede skromno priznanje velikemu idealistu Jožetu Langusu.

Zena Tončka, je nadaljevala pot begunstva preko Avstrije v Italijo: Monigo, Senegalia, Barleta in nato v Argentino. Brez moža, s številno družino, je sama prenašala vso težo begunstva, ki je ni zrušila. Tiho je trpela, delala in molila; vedela je, da jo s prošnjami z onostranstva podpira mož, ki gotovo uživa večno srečo, saj je v življenju pogosto pristopal k Njegovim mizi. Prav njegove prošnje so izprosile obilno božjega blagoslova za Langusovo družino. Mama sama je bila priča te milosti, ko so trije sinovi zapeli pred novomašnim oltarjem.

Pet hčera s svojimi družinami, le najstarejša Majda je umrla pred petimi leti; pet sinov, dva s svojimi družinami in trije duhovniki zaključujejo Langusovo družino z 18 vnuki, dvema pravnukoma in dvema pravnukinjami. Pričela je sedemdeset rdečih nageljnov z željami sreče, rdečih kot kri s spomini bridkosti in veselja, rdečih v znamenje iskrene ljubezni vseh, ki so ji voščili.

Tudi Svobodna Slovenija, Vaši znanstvi in prijatelji! Vam kliče: Še na mnoga leta!

Na koncu pa: Langusova mama, hvala Vam za zgled verne, trpeče, a močne, slovenske matere — begunka!

Za dobro voljo

Vrnili mu je

„Mama, Peter me je brnil.“

„In ti si mu vrnil, kajne?“

„Ne, jaz sem mu prej vrnil.“

Direktor

„Kaj pa zdaj počneš?“

„O, nič, direktor sem v nekem podjetju.“

OD DOMA

Ljudje, ki so prišli na pošten način do vil, res zaslužijo medalje.

Nekateri menijo, da je po toči prepozno zvoniti. Zato zvonijo pred njo, po njej pa ploskajo.

Diktator polemizira sam s seboj.

UNIV. PROF.

DR. JUAN BLAZNIK

Specialist za ortopedijo in travmatologijo

Ordinira v torek, četrtek in soboto od 17 do 20

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed.
Zahtevajte določitev ure na telefonu 49-5855

Dr. Tone Žužek

ADVOKAT

Urađuje od 17.30 do 19.30 ure.
Ponedeljek, sredo, petek.

Lavalle 2331, p. 5, of. 10
T. E. 47-4852

JAVNI NOTAR
FRANCISCO RAUL CASCANTE
Escribano Público
Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, of. 2
T. E. 35-8827

OBVESTILA

SOBOTA, 11. julija 1970:

V Slomškovem domu ob 20 družabni večer s skupno večerjo.

NEDELJA, 12. julija 1970:

Zveza žena in mater — San Justo. Aktualno predavanje z razgovorom o spolni vzgoji mladine, po slov. sv. maši v Našem domu.

Zanimiv film za mladino do 15. leta starosti bo v Našem domu v S. Justu, po slov. maši.

Krožek SDO San Martín ima po sv. maši redni sestanek.

Slovenski dom v San Martinu kolone. Začetek ob 18.

PORAVNAJTE NAROČNINO!

SKD-SLS — Sestanek zaupnikov bo v nedeljo, 19. t. m., po slovenski maši, v gornji dvorani Slovenske hiše. Zaupnik, ki posebnega vabila za ta sestanek slučajno ne bi dobil, naj to obvestilo smatra za vabilo. Prosimo za polnoštevilno udeležbo!

Vaditelj telesne vzgoje na osnovnih šolah

V sredo, 15. julija, ob 19 bodo v Slovenski hiši izpiti iz lahke atletike za tiste, ki so se udeležili tečaja v Lanusu. Tema za ustni izpit: okostje in mišičje (anatomija in fiziologija), lahka atletika na splošno in njena zgodovina, oboje v skriptah; tehnika in pravila za razne panoge. Tema za pismeni izpit: organizacija lahkoatletskih turnirjev.

Število ljudi, katerih večina je nato ostala pri kosilu, ki ga je dom pripravil v ta namen. V prijateljskem razgovoru so se zadržali v pozne popoldanske ure.

Slomškov dom

sobota, 11. julija ob 20

DRUŽABNI VEČER

s skupno večerjo.
Prijava pri g. Stanku Novaku

Dr. FRANC KNAVS

ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital
T. E. 35-2271

Uradne ure od 17—20

Na telefonu tudi dopoldne (10—12)

Luján, Ate. Brown 100

T. E. 105 ali 516

V petek in soboto od 9—13

MARTIN FIERRO

V SLOVENSKEM JEZIKU

Prevedel s sodelovanjem Danice Kanalc Petriček, prepsnil uvod in študijo napisal Tine Debeljak.

17 celostranskih reliefov — akad. kipar Francé Ahčín
80 risb folklornih motivov — arh. Jure Vombergar

Vodja izdaje — Danica Kanalc Petriček

Ob 90-letnici naselitve prvih Slovencev v Argentini posvečeno Velikemu argentinskemu narodu!

Posvetilo, uvod o Slovencih in oznake ilustracij — tudi v kasteljansčini!

Cena 40.— novih pesov, plačljivo lahko v obrokih.

Za inozemstvo 14.— dolarjev s poštnino vred.

Naprodaj v Dušnopastirski pisarni in pri SKA v Slovenski hiši, Ramón Falcón 4158; v tiskarni VILKO, Estados Unidos 425, Buenos Aires, ter pri vseh zastopnikih slovenskega tiska v notranjosti države in v inozemstvu.

Uprava: Vera Debeljak, Ramón Falcón 4158, Bs. As., ali
Avda. Gaona 2776, Haedo, FNDFS.

**Lepo darilo! — Izredna knjiga!
Delo svetovne književnosti!**

SLOVENSKA HRANILNICA z. z. o. z.

Bartolomé Mitre 97

Ramos Mejía

T. E. 658-6574

Uradne ure: torek, četrtek, sobota od 16 do 20

Opozarjamo vse člane na življenjsko zavarovanje. — Informacije v zadržni pisarni v uradnih urah.

Predno vzamete posojilo ali kupite na obroke, se oglasite pri nas.

Če hočete denar varno in dobro naložiti, ga vložite v Slov. hranilnico

SREDA, 15. julija 1970:

V Slovenski hiši seja vaditelj telesne vzgoje ob pol devetih zvečer.

ČETRTEK, 16. julija 1970:

V San Martinu v domu bo ob 18.30 na sestanku Lige žena Mati predaval g. dr. V. Bramec o ljubezni v družini.

SOBOTA, 18. julija 1970:

Na Pristavi ob 16 sestanek za mladino do 15. leta.

V Slovenski hiši ob 20 koncert Mladinskega pevskega zbora s Pristave

NEDELJA, 19. julija 1970:

V Slov. domu v Carapachayu ob 11.30 sv. maša za Emila in Marijo Kogoj. Po maši kosilo. Ob 15.30 okrogla miza za matere in žene o temi „Naša šola in naše družine“. Vodi ga. M. Batagelj. V Slovenski hiši sestanek zaupnikov SKD-SLS.

SOBOTA, 25. julija 1970:

V Slovenski hiši prireja srednješolski tečaj ravni. M. Bajuka roditeljski sestanek.

ČETRTEK, 30. julija 1970:

V Slovenski hiši ob 18 sestanek Zveze slovenskih mater in žena. Predaval bo g. Pavel Fajdiga: „Žena in njeno mesto v družbi“.

DRUŠTVENI OGLASNIK

1. Gospod pisatelj Karel Mauser je po svojem prihodu v Cleveland poslal pismo, v katerem nas prosi, da naj se v njegovem imenu zahvalimo vsem organizacijam in prijateljem, ki so ga pristrčno sprejemali.

Dobesedno pravi: „Jaz sam pa tistih dni ne bom pozabil. Gostoljubje tam pri vas je pokrilo vse bridkosti, ki sem jih kdaj doživel. Dnevi pri vas so bili nemara najlepši v mojem življenju.“

2. Sporočamo vsem prijateljem, da je slovenski rokopis dr. Tineta Debeljaka „Slovenija v svetu“ že gotov in da je profesor Tine Duh prevzel prevajanje istega v kasteljansčino.

3. Knjižnica Zedinjene Slovenije je odprta vsak dan od 15 do 20 ure.

Društvo Slovenska Pristava

KONCERT

MLADINSKEGA DEKLIŠKEGA IN MEŠANEGA ZBORA S PRISTAVE
pod vodstvom gospe MARJE GERŽINIČEVE

Dvorana Slovenske hiše
Ramón L. Falcón 4158

v soboto, 18. julija 1970
ob 20

Vstopnice po 400 in 300 pesov v predprodaji v Dušnopastirski pisarni in eno uro pred koncertom v gled. blagajni. — Za dijake in šolarje vstopnina polovična

Slovenski dom v San Martinu

DOMAČE KOLINE

v nedeljo, 12. julija

Že v soboto popoldne bodo na razpolago krvavice in mesene klobase — izdelek g. Miklavca — za domačo uporabo.

Igra orkester PLANIKA

Sporočamo, da je 2. julija v 70. letu starosti umrl spravljen z Bogom v Chilavertu pri Buenos Airesu naš mož, oče stari oče, brat, stric in svak, bivši šef tehničnega oddelka kurilnice v Ljubljani

France Golob

Po osemletni težki bolezni ga je Bog poklical k sebi. Pokopali smo ga na pokopališču v San Martinu v petek, dne 3. julija 1970.

Priporočamo ga v molitev.

V Argentini: Franja por. Stare in Roza, sestri; Janez in Marijan z družinama, nečaka.
V domovini: Ema roj. Červ, žena; France, sin z ženo Lenko in hčerko Lenčico; Ivanka in Minka, sestri; Rezka vdova Golob, svakinja.

Buenos Aires, Ljubljana.

V 76. letu starosti nas je po kratki bolezni za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in tašča, gospa

Ivana Miklič roj. Adamič

K večnem počitku so jo položili 21. junija t. l. na domačem pokopališču v Strugah na Dolenjskem.

Vsem prijateljem in znanec jo priporočata v molitev in blag spomin.

sinova Stane in Jože
v imenu ostalega sorodstva

Maša zadušnica bo v nedeljo, dne 12. julija 1970, ob 11 v župni cerkvi na Ezeizi.